

KIRIKKALE İLİ EKONOMİK DURUM

2019

KIRIKKALE TİCARET VE SANAYİ ODASI

İçindekiler Tablosu

1.İÇ TİCARET BİLGİLERİ	2
2. DIŞ TİCARET	3
İhracat	3
İthalat	5
3. TARIM SEKTÖRÜ.....	7
4. SANAYİ.....	9
5. HİZMET	11
Eğitim	11
Sağlık	12
6. TURİZM	13

1.İÇ TİCARET BİLGİLERİ

31.12.2019 tarihi itibari ile Kırıkkale Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı 2013 aktif üye mevcuttur. Aşağıdaki tabloda firma tipine göre firmaların dağılımı gösterilmektedir.

FİRMA TİPİ	ÜYE SAYISI	YÜZDELİK ORAN
LİMİTED ŞİRKET	1232	61,21%
ANONİM ŞİRKET	352	17,49%
GERÇEK KİŞİ TİCARİ İŞLETMESİ	346	17,19%
KOOPERATİF	58	2,89%
DİĞER İKTİSADİ İŞLETMELER	25	1,25%

Odamıza kayıtlı firmalar faaliyet alanlarına göre 13 farklı meslek grubuna ayrılmıştır:

Meslek Grubu	Toplam
	Adet
01. MESLEK GRUBU Toptan ve Perekende Gıdacılar	204
02. MESLEK GRUBU Tarım Hayvancılık Yemciler Gübreciler	127
03. MESLEK GRUBU Hazır Giyim ve Tuhafiyeciler	73
04. MESLEK GRUBU Metal ve Tüm Sektör İmalatçıları	246
05. MESLEK GRUBU Halı Mobilya Beyaz Eşya ve Elektronik Cihazlar	83
06. MESLEK GRUBU Seyahat Acentesi Turizm İşletmeleri ve Yedek Parça Satıcıları	169
07. MESLEK GRUBU Orman Ürünleri Hırdavatçıları	74
08. MESLEK GRUBU Bankalar Sigorta Acenteleri Sarraflar	111
09. MESLEK GRUBU Mühendisler ve Mimarlar	133
10. MESLEK GRUBU Eğitim ve Sağlıkçılar	92
11. MESLEK GRUBU Hazır Yemek Temizlik Firmaları Bilgisayarcılar Reklamcılar	212
12. MESLEK GRUBU Akaryakıtçılar	231
13. MESLEK GRUBU İnşaat Mühahhitler	253
Genel Toplam	2013

2019 yılı içerisinde açılan kapanan firma sayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır. 2019 Kırıkkale’de 142 firma kurulurken, 48 firma kapanmıştır.

NUTS 3 KODU	İL ADI	2019 OCAK-ARALIK (ON İKİ AYLIK)							
		KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
TR711	KIRIKKALE	112	5	25	16	4	14	1	33

Kaynak: TOBB

2. DIŞ TİCARET

İhracat

İhracatın Sektörlere Göre Dağılımı

Sektörler	2019
Tarım ve hayvancılık	1.364.293
Gıda ürünleri ve içecek	9.044.936
Tekstil ürünleri	162.532
Giyim eşyası	2.143.490
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	38.665
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	228.029
Kağıt ve kağıt ürünleri	60.027
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	5.897
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	18.626

Kimyasal madde ve ürünler	11.934.130
Plastik ve kauçuk ürünleri	308.167
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	283.263
Ana metal sanayi	673.420
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	1.617.045
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	30.475.496
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makina ve cihazlar	298.523
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	50.181
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	221.001
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	1.062.872
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	608.900
Toplam	60.599.493

Kaynak: TÜİK

2019 yılı içerisinde Kırıkkale ilinde en fazla ihraç edilen kalemler içerisinde “Kimyasal madde ve ürünler”, “Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat” ve “Gıda ürünleri ve içecek” ilk üçte yer almaktadır. Bu üç kalemin toplamı 51.454.562 ile tüm ihracatın %90’ından fazlasına tekabül etmektedir.

Kırıkkale ilinde 2019 yılı içerisinde gerçekleşen ihracatın ülkelere göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Ülke Adı	İhracat (\$)	Yüzdelik Pay
Türkmenistan	2.783.373	34,70
Irak	1.089.521	13,58
KKTC	712.597	8,88
Ukrayna	427.082	5,32
Pakistan	391.799	4,88
Polonya	388.139	4,83
Romanya	219.190	2,73
İtalya	218.531	2,72
Fas	208.205	2,59
Özbekistan	193.997	2,41

Kaynak: TÜİK

İhracat Hacmi

Ay	İhracat (TL)
Ocak	4.571.296
Şubat	4.264.221
Mart	4.389.792
Nisan	5.123.100
Mayıs	5.468.850
Haziran	3.465.038
Temmuz	4.403.230
Ağustos	2.212.673
Eylül	14.652.824
Ekim	5.046.566
Kasım	3.622.082
Aralık	3.379.821
Toplam	60.599.493

Kaynak: TÜİK

2019 yılında en fazla ihracatın gerçekleştiği ay Eylül olmuştur. İlde 2019 yılında toplam 60.599.493 TL ihracat gerçekleşmiştir.

İthalat

İthalatın Sektörlere Göre Dağılımı

Fasıl adı	İthalat TL
Canlı hayvanlar	47.654.673
Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	184.271
Hububat	11.812.600
Lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hülasalar	6.495
Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	1.826.086
Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	9.016.586
Organik kimyasal ürünler	9.396.798
Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	1.199.738
Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	1.117.513
Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	317.514
Plastikler ve mamulleri	53.816
Kauçuk ve kauçuktan eşya	17.140

Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	4.560
Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	4.549.830
Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	395.863
Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	864
Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	1.513
Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	4.404
Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya, yapma çiçekler, insan saçından eşya	1.500.580
Seramik mamulleri	217.197
Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	287.062
Demir veya çelikten eşya	1.321.545
Bakır ve bakırdan eşya	100.785
Nikel ve nikelden eşya	3.808
Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	8.159
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	4.415.963
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	566.227
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1.141.362
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	490.727
Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	19.442
TOPLAM	97.633.121

TÜİK'ten alınan verilere göre 2019 yılında Kırıkkale ilinde en fazla ithalat yapılan sektörler; “Canlı hayvanlar”, “Hububat”, “Organik kimyasal ürünler” olmuştur.

İthalat Hacmi

Ay	İthalat TL
Ocak	8.082.384
Şubat	9.235.371
Mart	8.735.332

Nisan	10.548.277
Mayıs	7.870.095
Haziran	2.430.185
Temmuz	7.908.354
Ağustos	12.062.722
Eylül	10.433.468
Ekim	3.640.398
Kasım	4.322.218
Aralık	12.364.317
Yıl toplamı:	97.633.121

Aylık bazda ilin ithalat verileri incelendiğinde ise Nisan, Ağustos ve Eylül aylarında artışlar olduğu görülmektedir. En düşük ithalat ise Haziran ayında gerçekleşmiştir.

Ülke Adı	İthalat (\$)
Uruguay	4.829.042
Rusya Federasyonu	1.521.815
Çek Cumhuriyeti	1.322.793
İran	1.241.763
Macaristan	1.003.056
Brezilya	941.685
Çin	847.631
Türkmenistan	803.552
İsrail	703.582
Ukrayna	638.409

TÜİK'ten alınan yukarıdaki tabloda ise 2019 yılı içerisinde en fazla ithalat gerçekleştirilen ilk 10 ülke yer almaktadır. İl bazında en fazla ithal ürünler Uruguay'dan gelmektedir. Hem ithalat hem ihracat yapılan 10 ülke içerisinde Türkmenistan ve Ukrayna yer almaktadır.

3. TARIM SEKTÖRÜ

Kırıkkale ilinde 2019 yılında hayvancılık sektöründeki en büyük firma sahiplerinin sahip olduğu hayvan sayılarının ilçeler bazında dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

İLÇE	En Büyük Firmanın Sahip Olduğu Hayvan Sayısı
Çelebi	651
Keskin	640
Çelebi	636

Merkez	520
Çelebi	509
Karakeçili	480
Merkez	470
Sulakyurt	470
Çelebi	469
Çelebi	447
Toplam	5292

Kırıkkale ilinde üretimi desteklenen ürünler aşağıdaki tabloda sıralanmıştır.

Havza Adı	Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Desteklenen Ürünler
Kırıkkale-Bahşılı	Kırıkkale-Bahşılı Arpa, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri
Kırıkkale-Balıseyh	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri
Kırıkkale-Çelebi	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri
Kırıkkale-Delice	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri
Kırıkkale-Karakeçili	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri
Kırıkkale-Keskin	Arpa, Buğday, Mısır (Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri
Kırıkkale-Merkez	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri
Kırıkkale-Sulakyurt	Arpa, Aspir, Buğday, Çeltik, Nohut, Yem Bitkileri
Kırıkkale-Yahşıhan	Arpa, Aspir, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Soğan (Kuru)

Kırıkkale ilinde ihracat yapılan tarım kalemleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

ISIC adı	İhracat Dolar
Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	202.365
Meyveler, sert kabuklular, içecek ve baharat bitkileri	8.830
İşlenmiş sebze ve meyveler	49.937
Elektronik valf ve elektron tüpleri ile diğer elektronik parçalar	7.971
Radio ve televizyon vericileri ile telefon, telgraf teçhizatı	961
Tıbbi ve cerrahi teçhizat ile ortopedik araçlar	31.013
Ölçme, kontrol, test, seyrüsefer vb. amaçlı alet ve cihazlar	5.375
Motorlu kara taşıtları ve motorları	22.500
Motorlu kara taşıtlarının karasörleri ve römorkları	91.863
Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	69.125
Mobilya	49.008
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	57.518
Toplam	10.638.035

4. SANAYİ

Kırıkkale il merkezi kamu ağırlıklı sanayi şehri olup, diğer ilçe merkezleri ve kırsal kesimin ekonomik yapısı tarıma dayalıdır. Kırıkkale’de imalat sanayi kamuya ait büyük işletmelerin yanında, özel sektöre ait küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. MKEK Fabrikaları ve TÜPRAŞ Rafinerisi ilin ekonomik yapısında önemli yer tutmaktadır.

Kırıkkale imalat sanayi; savunma, metal ve petro-kimya sanayi alanında yoğunlaşırken, özel sektörde genellikle bu sanayi kollarına bağlı olarak gelişmenin yanı sıra tarım makineleri, gıda, yem, toprak, tekstil, ağaç ve mobilya işleri sanayinde de ilerleme kaydedilmiştir.

Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi ile Küçük Sanayi Sitesinin Kırıkkale Üniversitesine çok yakın mesafede olması, bilimsel danışmanlık hizmetlerinin yapılması konusunda ekonomik büyümeye önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca Üniversite bünyesinde kuruluşu tamamlana TEKNOPARK’ta hizmet vermeye başlamıştır. Yeni binası tamamlanma aşamasındadır. Ahılı parselleri olarak bilinen 50 hektar alan üzerine kurulan Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas OSB Müteşebbis Heyet Üyeleri; İl Özel İdaresi, Kırıkkale Belediyesi, MKEK, Ticaret ve Sanayi Odası, Savunma Sanayi Müsteşarlığından oluşmaktadır. Silah İhtisas OSB’de altyapı ikmal ve yapım işleri tamamlanmış 29/12/2017 tarihinde geçici kabulü yapılmıştır. Elektrik ve Telekom altyapı yapım işi çalışmaları tamamlanarak geçici kabul aşamasına gelinmiştir. Trafo binaları tamamlanmıştır. Silah OSB Doğalgaz altyapı işi sözleşmesi imzalanmış, yer teslimi ve geçici kabulü yapılmıştır. Kırıkkale Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi 56 sanayi parselinden oluşmaktadır. 2019 yılı içerisinde yatırımcı almaya başlamış, 52 adet parsel boş durumdadır. İlimizin Savunma Sanayi alanındaki yatırımlara olan uygunluğu nedeniyle ekonomik anlamda önemli katma değer ve personel istihdamı yaratacağı düşünülmektedir.

Sanayi işletmelerine ilişkin bilgi ve istatistikler aşağıdaki gibidir:

SEKTÖR	ADET	YÜZDE
Metal Ve Makina Teçhizatı Ürünlerinin İmalatı	61	18,2
Gıda Ve İçecek Ürünlerinin İmalatı	60	17,9
Mobilya İmalatı	51	15,2
Plastik Ürünlerin İmalatı	32	9,5
Madencilik Ve Taş ocakçılığı	24	7,1
Elektrik, Gaz, Buhar Ve Havalandırma Sistemi Üretim Ve Dağıtım	17	5
İnşaat Yapı Malzemeleri İmalatı	15	4,4
Kimyasalların Ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	12	3,5
Savunma Sanayi Ürünleri İmalatı	12	3,5
Geri Kazanım	11	3,2
Basım-Ofset-Matbaa Ürünleri İmalatı	9	2,6
Motorlu Taşıtlar Ve Ekipmanları İmalatı	8	2,3
Tekstil Ve Giyim Eşyası Ürünleri İmalatı	8	2,3
Ağaç Ürünleri İmalatı	6	1,7
Elektrik Ve Elektronik Teçhizatı Ürünlerinin	5	1,4

İmalatı		
Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	3	0,8
Toplam	334	100

Organize Sanayi Bölgeleri

İlimizde 3 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Bunlardan ikisi karma biri ihtisas organize sanayi bölgesidir.

- Kırıkkale OSB
- Keskin OSB
- Silah Sanayi OSB

Kırıkkale Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	
Toplam Parsel Sayısı	69
Sanayi Parsel Sayısı	69
Tahsisi Edilen Parsel Sayısı	62
Boş Sanayi Parsel Sayısı	7
Üretimdeki Parsel (Firma) Sayısı	44
Gayri Faal Firma Sayısı	16
İnşaat Aşamasında Firma Sayısı	1
Proje Aşamasında Olan Firma Sayısı	1
Ortalama Çalışan Sayısı	1820

Keskin Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu		
	68.2 HEKTAR	84.7 HEKTAR
Toplam Parsel Sayısı	23 Adet	57 Adet
Sanayi Parsel Sayısı	23 Adet	57 Adet
Tahsisi Edilen Parsel Sayısı	16 Adet	1 Adet
Boş Sanayi Parsel Sayısı	10 Adet	56 Adet
Üretimdeki Parsel (Firma) Sayısı	8 Adet	1 Adet
Gayri Faal Firma Sayısı	-	1 Adet
İnşaat Aşamasında Firma Sayısı	5 Adet	-
Proje Aşamasında Olan Firma Sayısı	3 Adet	-
Ortalama Çalışan Sayısı	250 Kişi	2 Kişi

Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	
Toplam Parsel Sayısı	56 Parsel
Sanayi Parsel Sayısı	52 Parsel
Tahsisi Edilen Parsel Sayısı	2 Adet
Boş Sanayi Parsel Sayısı	52 Parsel

Üretimdeki Parsel (Firma) Sayısı	2 Adet
Proje Aşamasında Olan Firma Sayısı	3 Adet
İnşaat Aşamasında Firma Sayısı	4 Adet

Küçük Sanayi Siteleri

İlimizde bulunan küçük sanayi sitelerine ait bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. İlimizde iki adet Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır; Kırıkkale Yahşihan Küçük Sanayi Sitesi ve Keskin Küçük Sanayi Sitesi. İldeki sanayi siteleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

GENEL BİLGİLER	KIRIKKALE KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ	KESKİN KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ
Faaliyet (kuruluş) Yılı	1991	2010
Yeri	Yahşihan	Keskin
Alanı	24,5 hektar	4.7 hektar
İşyeri Kapasitesi	406 İşyeri	78 İşyeri
Dolu İş Yeri Sayısı	333 İşyeri	49 İşyeri
Boş İş Yeri Sayısı	73 İşyeri	29 İşyeri
Ortalama İstihdam	1000 Kişi	1

5. HİZMET

Eğitim

Eğitim sektörü incelememizden elde ettiğimiz verilere göre, Kırıkkale ilinde 2019 yılı Ocak ayı verilerine göre 21 tanesi anaokulu, 76 tanesi ilkokul, 76 tanesi ortaokul ve 62 tanesi de lise olmak üzere toplam 235 okul bulunmaktadır. Bu okulların 37 tanesi özel, 198 tanesi devlet okuludur.

Kırıkkale ilinde hizmet veren özel okul sayısı 2018-2019 eğitim öğretim yılı verilerine göre 37'dir. Bu okulların 5 tanesi anaokulu, 9 tanesi ilkokul, 11 tanesi ortaokul ve 15 tanesi lise düzeyindedir.

Kırıkkale'deki özel okullarda okuyan toplam öğrenci sayısı 4162'dir. Bu sayı toplam öğrenci sayısının % 8,0'ine karşılık gelmektedir. Kırıkkale'deki özel okullarda çalışan öğretmen sayısı 719'dur. Bu sayı toplam öğretmen sayısının % 17,0'sine karşılık gelmektedir.

Kırıkkale Üniversitesi

3 Temmuz 1992 tarihinde kurulan Kırıkkale Üniversitesi, kuruluş kanununa göre Fen-Edebiyat, iktisadi ve idari Bilimler, Mühendislik ve Veteriner Fakülteleri; Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Sağlık Bilimleri Enstitüleri ile Ankara Üniversitesi'nden devralınan ve faal durumdaki tek birim olan Kırıkkale Meslek Yüksekokulu'ndan oluşmuştur. Kırıkkale Üniversitesi, kuruluşunu takip eden 1993-1994 eğitim-öğretim yılına, 3 fakültede 6 bölüm, 1 yüksekokulda 10 program; 2

enstitüde ise 8 anabilim dalıyla başlamıştır. 3 Ocak 1995 tarihinde Tıp, Hukuk ve Eğitim Fakülteleri; 12 Ağustos 1998 tarihinde de Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu eklenmiştir. Bu birimlerden Hukuk ve Eğitim Fakültelerine 1997-1998, Tıp ve Veterinerlik Fakültelerine 1998-1999 öğretim yılında öğrenci alınmıştır. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ise 1999-2000 öğretim yılında eğitime başlamıştır.

Bugün itibariyle 12 fakülte, 1 yüksekokul, 7 Meslek Yüksekokulu, 3 Enstitü, 18 Araştırma Uygulama Merkezi, gelişmiş laboratuvarları ve Teknokent'i ile sanayiye destek olma misyonunu yerine getirmektedir.

Sağlık

Sağlık konusu, insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. Öyle ki, kişinin yaşamının devam edebilmesinin ilk şartı onun sağlıklı olmasıdır. Sağlığın olmadığı bir yerde diğer refah unsurlarının var olması birey ve toplum için hiçbir anlam ifade etmez. Dünya Sağlık Örgütü'nün 1948'de yapmış olduğu tanıma göre "sağlık, sadece hastalık veya sakatlığın olmaması hali değil, aynı zamanda beden, ruh ve sosyal yönden de tam bir iyilik durumudur" şeklindedir ve Dünya Sağlık Örgütüne göre sağlığın temel özelliği, vazgeçilmez bir servet olarak kabul edilmesidir (WHO, 1981: 19). Sağlık insan unsurunun yaradılışından günümüze kadar önemini her zaman koruyan bir olgudur. Bu yüzden sağlığın değeri hiçbir zaman kaybolmayacak, toplumların ve ülkelerin her zaman üzerinde duracakları bir konu olacaktır. Hayatımızda her şeyin başı sağlık olduğunu unutmamalıyız.

Sağlık hizmetleri sektörünün önemli bir ayağı olan sağlık turizmi, tedavi ve tatil amaçlı, şehirlerarası ya da ülkelerarası yapılan seyahatler olarak tanımlanır. Ülkemize nazaran dünyada sağlık turizmi çok daha önce keşfedilmiştir ve bu alanda çok ciddi yatırımlar yapılmaktadır. Sağlık turizmi, Dünyanın en önde gelen, en dinamik sektörleri arasındadır. Amerika ve Avrupa Birliği'ne üye bazı büyük ülkeler bu gelirden vazgeçmemek için maliyetlerini düşürmenin yollarını ararken, sağlık turizminden en büyük payı alan ülkelerin başında Singapur, Hindistan, Tayland, Malezya gibi Uzakdoğu ülkeleri gelmektedir. Hindistan'a her yıl yaklaşık olarak 150.000 medikal turist tedavi olmak için gitmektedir.

Ülkedeki sağlık sektörü her yıl %30 artış kaydetmektedir. Hindistan'ın sağlık turizmindeki en büyük avantajı bu alandaki potansiyeli önceden keşfetmiş olması, düşük maliyetle çalışması ve iyi tanıtım yapmasıdır.

Sağlık sektörü incelememizden elde ettiğimiz verilere göre, ilimizde toplam 7 hastane bulunmaktadır. Bunların 5 tanesi kamu hastanesi, 1 tanesi üniversite hastanesi, 1 tanesi de özel hastanedir. Bu hastanelerdeki toplam yatak sayısı 1.304'dür. Ayrıca toplam 634 doktor bu hastanelerde çalışmaktadır. İlimizde toplam sağlık çalışanı sayısı 4.687'dir.

6. TURİZM

Coğrafi alan olarak tarihi yerleşime uygun bir stratejik noktada bulunan Kırıkkale'nin çok eskilere dayanan tarihi bir yöre olduğu bilinmektedir. Japonların 1990-1991 yılları arasında Kırıkkale İl Merkezi ve ona bağlı ilçe ve köyleri kapsayan yüzey araştırmalarında toplam 21 höyük ve düz iskan saptanmıştır. Bu merkezlerden toplanan seramik örneklerinin değerlendirilmesi sonucu bölgenin Kızılırmak kavisi dışında kalan alanda Neolitik Çağ ve sonrası, Kızılırmak kavisi içinde kalan alanda ise bu dönemi takip eden Kalkolitik Çağ, Eski Tunç Çağı, Assur Ticaret Kolonileri Çağı (zayıf) eski Hitit Çağı, Hitit İmparatorluğu Çağı (Zayıf) Frig ve Hellenistik-Roma Çağları ile Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin kültürlerini yansıtan kalıntılar saptanmıştır.

Kırıkkale Orta Anadolu, Orta ve Doğu Karadeniz ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin kavşak noktası konumunda olması itibarıyla önemli bir coğrafi konumda bulunmaktadır. Zengin tarihsel ve kültürel bir geçmişi olan yöre bir turizm kenti olma potansiyeli taşımaktadır.

M.Ö. 3000 yılından kalan tarihi eserleri ile Anadolu'nun kalbinde yaşayan Zengin tarihsel ve kültürel bir geçmişi olan yöre bir turizm kenti olma potansiyeli taşımaktadır. İlimiz hudutları dahilinde konut, camii, höyük, tümülüs, ören yeri, yapı olarak (109) ayrı yerde koruma altına alınmış sit alanı bulunmaktadır. Kırıkkale'nin çok eskilere dayanan tarihi bir yöre olduğu bilinmektedir. Önemli tarihi ve kültürel mekanları arasında;

İnanç turizmine yönelik;

- Merkez-Hasandede Camii ve Türbesi,
- Sulakyurt Şeyh Şami,
- Balıseyh-Ballı Camii,
- Koçubaba Camii ve Türbesi,
- Keskin- Haydar Sultan Camii ve Türbesi,
- Küçükavşar,
- Tokuşbaba,
- Çelebi-Halildedede Türbeleri vb.

İnanç turizmine yönelik;

- Merkez-Hasandede Camii ve Türbesi,
- Sulakyurt Şeyh Şami,
- Balıseyh-Ballı Camii,
- Koçubaba Camii ve Türbesi,

- Keskin- Haydar Sultan Camii ve Türbesi,
- Küçükavşar,
- Tokuşbaba,
- Çelebi-Halildedede Türbeleri vb.

Tarih turizmine yönelik;

- Keskin-Çeşnigir köprüsü,
- Keskin ilçesi Osmanlı dönemi tarihi yapılar,
- Balıseyh-Beyobası köyü konağı,
- Merkez -MKE silah müzesi.

Çevre ve sağlık turizmine yönelik;

- Kızılırmak ve vadisi,
- Delice ırmağı ve vadisi,
- Pehlivanlı, Azgın,
- Gümüşpınar,
- Suludere,
- Yeşilkaya,
- Hodar,
- Koçu yaylaları yer almaktadır.

Turizm Sektörünün Yapısı

Kırıkkale’de önemli sayıda personel istihdam eden kuruluşların (MKEK, TÜPRAŞ, Üniversite, İl Özel İdaresi, Milli Eğitim, Emniyet Teşkilatı vb.) kendi misafırhanelerinin bulunması nedeniyle ilde konaklama sektörünün gelişemediği düşünülmektedir. Sadece 1 turizm işletme belgeli tesis bulunan Kırıkkale’nin Ankara’ya yakınlığı ve çevre illerdeki tesislerinin sunduğu alternatif imkânlar (turistik yerler, jeotermal, spor salonu, havuz vb.) Kırıkkale’de otellerin rekabet gücünü azaltan diğer önemli faktörler olarak değerlendirilmektedir.

Kırıkkale’de turizm sektörünün il ekonomisine katkısı son derece kısıtlıdır. Sektörel tecrübesi olmayan yatırımcıların fizibilite yapmadan hareket etmesi, karar vericilerin yatırımcıları yönlendirememesi, ortak yatırım anlayışının olmayışı ve konaklama ihtiyacının yatırımcılar tarafından yanlış yorumlanması nedeniyle ilde çok sayıda belediye belgeli tesis açılmış, diğer bir ifadeyle Kırıkkale’ye kapsamlı bir şehir oteli kazandırabilecek sınırlı sermaye rekabet gücü çok düşük tesisler için harcanmıştır.

Kırıkkale’de bir müzenin bulunmayışı turizm sektörü ve il kimliği açısından büyük bir eksiklik olarak görülmektedir. Delice İlçesi Elmalı Köyünde yakın zamanda gün yüzüne çıkan mozaikler ve Köprüköy Büklükale’de yapılan kazıda elde edilen tarihi eserler müze olmadığı için Kırıkkale’de sergilenememektedir. MKEK Silah fabrikası bünyesindeki silah müzesi özel izin ile ziyaret edilebilmesi nedeniyle turizm sektörü açısından ekonomik bir değer ifade etmemektedir. Bu müzenin, “Silaha adını veren şehir” sloganı ile uyumlu olarak tüm turistlerin ziyaret edebileceği bir şekilde uygun bir yere taşınması ve işletilmesi gerekmektedir.

Doğal, tarihi ve kültürel varlıkları ile turist çekmede başarılı olamayan Kırıkkale’de turistlerin ilgisini çekebilecek ve onları ilde konaklamaya ikna edecek nitelikte alternatif etkinlikler bulunmamaktadır. İl nüfusunun nispeten düşük olması da alternatif etkinlik planlarını ve fizibilitelerini olumsuz etkilemektedir. Yapımına başlanan Yeşil Vadi projesinin tamamlanması neticesinde özellikle Ankara’dan günübirlik ziyaretçilerin geleceği düşünülmektedir. Ancak, bu ziyaretlerin konaklamaya dönüşme ihtimali oldukça zayıftır.